

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000579

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-02-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: № 36-к від 03.03.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мамедов Юсіф Ельман

2. Yusif Mammadov

Кваліфікація: 293

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 293

Назва наукової спеціальності: Міжнародне право

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: міжнародне право

Дата захисту: 14-02-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7507

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.87.27, 10.87.47, 10.87.07, 10.87.08

Тема дисертації:

1. Реалізація сучасної ісламської концепції прав людини та міжнародних стандартів у практиці арабських країн та міжнародних організацій
2. Realization of the modern islamic concept of human rights and international standards in the practice of arab countries and international organizations

Реферат:

1. Дисертаційна робота є комплексним науковим дослідженням, у якому на підставі вивчення доктринальних поглядів вітчизняних і зарубіжних вчених про сучасну ісламську концепцію прав людини, універсальні й регіональні міжнародні стандарти розкрито теоретичні та практичні аспекти реалізації прав людини в арабських країнах. Проаналізовано наукові публікації українських і зарубіжних авторів про мусульманське (ісламське) право, мусульманську правову сім'ю, відмінності ісламської (мусульманської або арабської) концепції прав людини від ліберальної концепції природних прав людини та колективістської (східної або азійської) концепції прав людини тощо. Відзначено, що поступово зростає наукова зацікавленість питаннями ісламу та ісламського права, міжнародного ісламського (мусульманського) права, його співвідношення і

порівнянням з міжнародним і національним правом арабських держав. Проте все ж таки недостатнім залишається стан дослідженості цієї проблематики, особливо стосовно імплементації міжнародних стандартів прав людини у національні правопорядки згаданих держав, належного виконання їх міжнародних зобов'язань, правового статусу людини і громадянина, ефективності захисту їх прав у арабському регіоні. Підкреслено, що у проаналізованому науковому доробку переважно представники науки теорії держави і права, вчені компаративісти вивчають специфіку мусульманського (ісламського) права, окремих національних правових систем, їх джерела права, іноді виокремлюють проблеми, пов'язані з відсутністю досліджень про захист прав людини, міжнародних регіональних систем захисту прав людини, відставанням арабських держав від інших сучасних держав на шляху впровадження загальноцивілізаційних демократичних цінностей, відображених в міжнародних стандартах. Водночас у деяких дослідженнях привернуто увагу до загальнотеоретичних й історичних аспектів ісламської концепції прав людини, а юристами-міжнародниками – до організації та функціонування міжнародних організацій арабського регіону – Ліга арабських держав (ЛАД), Організація ісламського співробітництва (ОІС), Асоціація держав ПівденноСхідної Азії (АСЕАН), розвитку правозахисного напрямку їх діяльності, реалізації міжнародних стандартів. Тобто, внесок у розкриття заявленої наукової проблематики зроблено Х. Бехрузом, О. Буткевич, А. Войціховським, В. Денисовим, Я. Жукорською, В. Лисиком, В. Мициком, Н. Мохд, Т. Сироїд, О. Шпакович та ін. Досліджено теоретико-методологічну основу дослідження, яка відзначається комплексним і багатоаспектним характером. Тому застосований методологічний інструментарій зумовив поєднання широкого сприйняття структурних і процесуальних особливостей, що здійснюється на засадах використання цілісної мультидисциплінарної методології пізнання ісламської концепції прав людини, співставлення з іншими поширеними концепціями, природи і сутності, реалізації міжнародних стандартів прав людини, розширення об'єктно-суб'єктного і предметно-функціонального складу арабської та азійської систем захисту прав людини, нормативно-правових та інституційних механізмів захисту. На цій підставі було удосконалено поняттєво-категорійний апарат дослідження, з урахуванням досягнень міжнародно-правової науки, результатів міжгалузевих наукових розвідок, практики діяльності міжнародних організацій та окремих держав. Зокрема, уперше в юридичній науці обґрунтовано визначення сучасної ісламської концепції прав людини як однієї з концепцій прав людини, що заснована на мусульманському праві, а також поєднанні ісламських цінностей з універсальними і регіональними міжнародними стандартами прав людини, в сучасних умовах розвивається під впливом глобалізації й цифровізації, соціально-політичних та інших змін в арабському регіоні. Акцентовано, зокрема, на тому, що для ісламської концепції прав людини властивий поділ прав для мусульман і не мусульман; жінки доволі обмежені в обсязі прав і свобод, порівняно з чоловіками; ключовою категорією в ісламі є не права індивідів, а їх обов'язки перед Аллахом; людина не визнається найвищою соціальною цінністю в шаріаті, як в європейській правовій традиції, природно-правовій концепції людини. У свою чергу, реалізація сучасної ісламської концепції прав людини дозволяє виокремити тенденції вестернізації та ісламізації, взаємодії та взаємовпливу національних правових систем арабських держав і т.д., причому такі фактори як глобалізація та інтеграція, цифровізація, регіоналізація та фрагментація міжнародного права, політики мультикультуралізму і правового плюралізму зумовлюють поступову модернізацію міжнародної правотворчості на даному регіональному рівні. У дисертації зосереджено увагу на практиці таких міжнародних регіональних організацій, насамперед, як ЛАД та ОІС, а також АСЕАН. Спільним напрямом їх діяльності відповідно до їх установчих документів є налагодження регіонального співробітництва з питань прав людини й створення органів, відповідальних за дотримання прав людини.

2. The dissertation is a complex scientific study in which theoretical and practical aspects of realization of human rights in Arab countries are revealed based on the study of the doctrinal views of domestic and foreign scientists about the modern Islamic concept of human rights, universal and regional international standards. The scientific publications of Ukrainian and foreign authors on Muslim (Islamic) law, the Muslim legal family, the differences between the Islamic (Muslim or Arab) concept of human rights from the liberal concept of natural human rights and the collectivist (Eastern or Asian) concept of human rights, etc., were analyzed. It was noted that scientific

interest in the issues of Islam and Islamic law, international Islamic (Muslim) law, its correlation and comparison with the international and national law of Arab states is gradually increasing. However, the state of research on this issue remains insufficient, especially regarding the implementation of international human rights standards in the national legal systems of the mentioned states, the proper fulfillment of their international obligations, the legal status of a person and a citizen, and the effectiveness of the protection of their rights in the Arab region. It is emphasized that in the analyzed scientific work mainly representatives of the science of the theory of the state and law, comparative scientists study the specifics of Muslim (Islamic) law, individual national legal systems, their sources of law, sometimes single out problems related to the lack of research on the protection of human rights, international regional systems for the protection of human rights, the lagging of Arab states from other modern states on the way to the implementation of universal democratic values reflected in universal international standards. At the same time, some studies have drawn attention to the general theoretical and historical aspects of the Islamic concept of human rights, and international lawyers have drawn attention to the organization and functioning of international organizations in the Arab region - the League of Arab States (LAS), the Organization of Islamic Cooperation (OIC), the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), development of the human rights direction of their activities, realization of the international standards. That is, the contribution to the disclosure of the stated scientific problems was made by H. Bekhruz, S. Bilotskyi, O. Butkevich, A. Voytsikhovskii, V. Denisov, Ya. Zhukorska, V. Lysyk, V. Mytsik, N. Mohd, T. Syroyd, O. Shpakovich et al. The theoretical and methodological basis of the research, which is characterized by a complex and multifaceted nature, has been studied. Therefore, the applied methodological toolkit led to a combination of a wide perception of structural and procedural features, which is carried out on the basis of the use of a holistic multidisciplinary methodology of learning the Islamic concept of human rights, comparison with other common concepts, nature and essence, implementation of international standards of human rights, expansion of object-subject object and subject-functional composition of the Arab and Asian human rights protection systems, normative-legal and institutional mechanisms of protection. On this basis, the conceptual and categorical research apparatus was improved, taking into account the achievements of international legal science, the results of interdisciplinary scientific research, the practice of international organizations and individual states. In particular, for the first time in legal science, the definition of the modern Islamic concept of human rights as one of the concepts of human rights based on Muslim law, as well as the combination of Islamic values with universal and regional international human rights standards, is substantiated in modern conditions, is developing under the influence of globalization and digitalization. socio-political and other changes in the Arab region. It is emphasized, in particular, that the division of rights for Muslims and non-Muslims is characteristic of the Islamic concept of human rights; women are quite limited in terms of rights and freedoms compared to men; the key category in Islam is not the rights of individuals, but their duties to Allah; man is not recognized as the highest social value in Sharia, as in the European legal tradition, the natural-law concept of man. In turn, the realization of the modern Islamic concept of human rights makes it possible to distinguish the trends of Westernization and Islamization, interaction and mutual influence of the national legal systems of Arab states, etc., and such factors as globalization and integration, digitalization, regionalization and fragmentation of international law, multiculturalism policy and of legal pluralism lead to the gradual modernization of international law-making at this regional level.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Мамедов Ю.Е. Доктринальна основа досліджень систем захисту прав людини в міжнародному та національному ісламському (мусульманському) праві. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2024. Вип 84. Част 4. С. 305-310. doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.4.43 URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/09/84-part-4-.pdf>
- Мамедов Ю.Е. Механізм захисту прав людини в межах діяльності Ліги арабських держав (історичний аспект). Філософські та методологічні проблеми права. 2024. №1 (27). С.109-116. doi.org/10.33270/01242702.109 URL: <https://philosophy.nai.au.kiev.ua/index.php/philosophy/article/view/1627/1616>
- Мамедов Ю.Е. Універсальні і регіональні системи захисту прав людини. Європейські перспективи. 2022. №2 С. 139-144. DOI 10.32782/EP.2022.2.21 URL: <https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2022-2/139-.pdf>
- Мамедов Ю.Е. Вплив міжнародного права на ісламський світ. Наше право. 2021. №1. С.131-136. DOI 10.32782/NP.2021.1.21 URL: https://nashepravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2021/03/131-_Mamedov.pdf
- Мамедов Ю.Е. Права людини в Ісламському світі. Європейські перспективи. 2021. №3 С.160-164. DOI 10.32782/EP.2021.3.24 URL: https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2021/11/160-_Mamedov.pdf
- Мамедов Ю. Е. Ісламське кримінально-процесуальне законодавство: питання прав людини. Грані. 2020. №23 (10). С. 47-57. DOI: 10.15421/172092
- Мамедов Ю.Е. Захист прав дітей в ісламському праві. Економіка, фінанси, облік та право: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 24 лютого 2021 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2020. Ч. 2. С. 57-58
- Мамедов Ю.Е. Універсальні та регіональні міжнародно-правові стандарти захисту прав людини. Abstracts of LVI International Scientific and Practical Conference Germany, Berlin 14 – 15, August 2023 С. 78-80
- Мамедов Ю. Е. Співпраця Організації ісламського співробітництва з ООН та Україною. Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики: матеріали міжнародної науковопрактичної конференції (Київ, 31.05.2024 р.). Київ: Маріупольський державний університет, 2024.С. 9-10.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0115U001440; 0120V105286; 0123V104299

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скрипнюк Олександр Васильович
2. Oleksandr V. Skrypniuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7052-3729

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів**Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Микієвич Михайло Миколайович
2. Mykhailo M. Mykiiievych

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9689-1650

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельниченко Наталія Олександрівна
2. Nataliia O. Melnychenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8482-9339

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, буд. 19, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Переверзева Ольга Сергіївна
2. Olha S. Pereverzieva

Кваліфікація: к. ю. н., с.д., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4857-6469

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Оніщенко Наталія Миколаївна
2. Nataliia M. Onishchenko

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1671-2139

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Камінська Наталія Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Камінська Наталія Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Фещенко О. Л.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна